

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 10
SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
 Éjjeli telefon (nyomda) 2-02
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre . . . . . 1150 Lel
 Félévre . . . . . 600 "
 Negyedévre . . . . . 320 "
 Egy órára . . . . . 110 "
XI évfolyam ♦ 140. szám
 1928 június 27 Szerda
 ♦ 5688 Thamusz 10 ♦

Ramasetter Róbert Budapest
 II. 8.
UJSAJLAT

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Mert rendnek muszáj lenni

Persze, hogy minden éremnek két oldala van és ez a régi közmondás különösen jól klappol a romániai zsidókérdés kaptafájára. Az érem egyik oldalát már láttuk tegnap. Duca belügyminiszter szerelmes levelet, amelyet az Océánon tutra adressált a liberális kormány reménytelen szerelmének, az amerikai tőkének. Ez a levél annyi szépet és annyi jót ígér a romániai zsidóságnak, hogy nekünk szegény másodrendű állampolgároknak még a fele is sok volna. De az érem másik oldala a kíméletlen eszközökkel harcoló antiszemita agitáció, mint egy rossz szeg, minduntalan kibújik a zsák-ból és nyitott kérdésnek hagyja azt a problémát, vajjon az éremnek melyik oldala hát az igazi.

Duca belügyminiszter leült íróasztalához és megírta üzenetét az amerikai zsidóságnak, de ahhoz már nincsen ugylátás, sem ideje sem kedve, hogy hatóságait a közrend elleni izgatásról szóló paragrafusok szigorú alkalmazására szelit sa fel, meg akor is, ha ez az izgatás történetesen a zsidók ellen irányul.

Nem kell sem belügyminiszternek, sem jogásznak lenni annak a megállapításához, hogy az antiszemita mozgalom legújabb hajlása egyszerre egész halom büntető paragrafus kritériumait meríti ki. Mióta a két antiszemita frakció egyesült, a mozgalom radikálisan jobbra fordult. A legutóbbi jasi kongresszuson például a liga nagytanácsának egyik tagja, a híres Miltiade Cutava, aki évekket ezalótt azzal tette ismerté a nevét, hogy új keresztény teológiának alapjait vetette meg azzal, hogy az újtestamentumnak az őstamentumtól való azonnali elválasztását követelte, az alábbi határozati javaslatot terjesztette be:

1. Fel kell gyujtani az összes zsidó nagókat és imaházakat.
2. Ugyanílyen módon kell lerombolni és elpusztítani a zsidók házaít is.
3. El kell kobozni a zsidóktól azonnal összes imakönyveiket, amelyekből annyi törvénytelensegét tanulnak.
4. Szét kell osztalni a hitközségeket.
5. El kell kobozni a zsidóktól minden közpénzt és minden arany és ezüst tárgyat.

Ime, a program, amelynek elhangzása után, amint azt az antiszemita lapok tudósításai megjegyzik, az ország különböző sarkaitól összesereglett ezer és ezer delegátus felállva, tapsolt és torkaszakadtából kiáltotta: *Eljen Cutava, a nagy román!*

De nekünk nincsen perünk Cutava urral, akit a jasi antiszemita kongresszus nagy románnak nevezett ki. Számadást mi csak a belügyminiszterrel, az ország rendjének legfőbb őreitől kérünk, aki olyan szép levelet tud írni, de egész stíluskészsége és erélye cserbenhagyja, mi-helyett ezzel a veszélyes és teljesen fékevesztett agitációval kellene szembezállnia. Mert ez a javaslat a jasi kongresszuson elhangzott, azt meg is tapsolták, de az igazságszolgáltatás sújtó keze nem követte nyomom.

Az igazságszolgáltatásnak nyilván másult volt dolga és így nem ért rá a jasi kongresszusra ellátogatni. Történe-

tesen egy kis beszarábiai városkában, Chiliában vendégszeretelt az ottani járásbírósnak, ahol megmutatta, hogy ha kell, tud nagyon erélyes is lenni. A chili-i járásbírósnak eözt néhány jámbor zsidó kereskedő ült a vádoltak padján, akikkel abban találják bűnösnek, hogy szombat napján bezárták a boltjukat. A járásbírósnak hosszas tárgyalás után ugy találta, hogy a boltok szombat napján való bezárása kimeríti a közrend elleni izgatás tényét és ezért hatalmas pénzbüntetéssel sújtotta a zsidó boltosokat, figye-meztetve őket arra is, hogy „visszasés” esetén elvesztik az iparengedélyüket. Hogy egy bezárt üzlet hogyan veszélyezteti a közrendet, azt persze csak a chili-i járásbírósnak tudja. A járásbírósnak valószínűleg azon a véleményen volt, hogy

egy szombaton bezárt üzlet elárulja azt, hogy gardája zsidó s így a bezárt üzlet-ről a gondolkodó embernek successzív kontrasztképen a zsidó jut eszébe, már pedig akadnak emberek, akiknek agyában mielőtt a zsidó szó megfordul, nyom-ban a közrend megbontására irányuló gondolatok keringenek és így végső fo-kon meg kell büntetni a bezárt boltot, mint az efféle gondolatok okozóját.

Lehetne ugyan megbüntetni a közrend megbontóját is, de ez is egy álláspont. Amiképen az is, ami a román járásbírósnak előtt zajlott le, ahol egy zsidó utjonecal szemben alkalmazták a törvény kíméletellen szigorját. A zsidó regnulat Izsig Mayert, amikor történetesen Jasiból Románba utazott, antiszemita kedvtelésből irtózatosan elverték. Amikor a sze-

rencsétlen zsidó katona látta, hogy nem bír a tuleróval, utolsó szalmaszálképen a vészfékbe kapaszkodott és megrántotta a kocsit vészfékkel. A vonat megállt, Izsig Mayer félig holtan megszabadult a to-vábbi ütlegektől, de nem szabadult meg azoktól a következményektől, amelyek a vészfék „indokolatlan” használatával jár-nak. Emiatt kellett felelnie a jasi járás-bírósnak elótt és ugylátszik, rosszul felelt, mert a vészfék használatáért 5000 lej pénz büntetésre és a vasutnak okozott kár meg fizetésére ítélték.

Ime, ilyen szigoruan bűnhődnek azok, akik a közrend ellen vételenek. Mert a rendnek muszáj lenni, ehhez ragaszkodik a kormány, amint az a belügyminis-ter ur leveléből is kitétnik.

Lemondott az osztrák igazságügyminiszter és válságban van az egész kormány a Kun Béla kiadatása körüli vihar miatt

A kiadás megtagadása miatt kampányt indított saját pártja az Igazságügyminiszter ellen. Seipel szolidáris Dinghoffer miniszterrel Bécsben óriási az izgalom a kormány válság miatt

Bécs, június 26. A Kun Béla perének tárgyalására kiküldött speciális bíróság ma reggel kezdte meg a hamis utlevél-használattal és tiltott határátlépéssel vádolt magyar népbiztos büntetésének tárgyalását. A bíróság elnöke, Scherlich udvari tanácsos, rövid formalitások után nyitotta meg a tárgyalást.

Kun Bélán kívül a vádlottak padján ül Mayerhofer György, akit a titkos összeesküvésben való részvétellel és Breuer Ilona, akit utlevélhamisítással vádolnak. A tárgyalás megkezdése után a vadirat felolvasására került a sor, amelyből az államügyész megállapítja, hogy a Kun Bélánál lefoglalt okmányok szerint a volt népbiztos már több-izben járt Bécsben s legutóbbi látogatá-sakor egy Magyarországra ellen irányuló kommunista összeesküvés tervét irányi-totta. Ezeknek a bűncselekményeknek alapján kéri Kun Béla megbüntetését.

Kun Béla az elnök által hozzáintézett kérdésekre rendkívül szűkszavuan vála-szol s csak azt hangsúlyozza, hogy Ausztria törvényei ellen semmiben sem vétett és Bécsben kizárólag a magyar kommunistapártot szervezte, politikai akciója tehát kizárólag Magyarország ellen irányult. Kun Bélán kívül az összes többi vádlottak is hasonló rezerváltsá-gal felelnek az elnök kérdéseire.

Mint rendkívül érdekes momentum jellemzi a tárgyalást, hogy a bírósá-g egyellen tartat sem idézett meg a tárgyalásra s így a bizonyítás kizárólag a lefoglalt iratok alapján törtétnk.

A tárgyalás megkezdésekor a törvény-szék épülete előtt szigorított őrségek foglalták el posztjaikat, amelyek minden

egyes belépőt szigoruan leigazoltnak. A törvényszéki tárgyalóteremben, amely mindössze ötven ember befogadására képes, száznál is többen tolonganak. A padokban külföldi újságírók foglalnak helyet, meglehetősen nagy számban. Bécsben az emberek izgatottan várják a tárgyalás eseményeiről kiszivárgó hí-reket s fogadásokat tesznek a marasz-taló, illetőleg felmentő ítéletre.

A jelek szerint a tárgyalással kapeso-ltban nem fognak elmaradni a Kun Béla melletti és Kun Béla elleni tüntetések. A kedélyeket főleg az az igazságügymi-niszteri döntés izgatja, mely végleg el-utasította Kun Béla Magyarországnak való kiadatását, annak ellenére, hogy a bécsi törvényszék bizonyos esetekre vo-nakozólag javasolta Kun Béla kiada-tását.

A nagynémet néppárt emiatt a hatá-rozat miatt rendkívül élesen támadja Dinghoffer igazságügyminisztert, annál is inkább, mert Dinghoffer a nagynémet néppárt egyik vezetője és képviselője a kormányban. A jobboldali lapok szintén hevesen támadják Dinghoffert határo-zata miatt, amely szerintük dezavualta a törvényszék álláspontját. Hir szerint a párt fel fogja szólitani a szabadságon lévő Dinghoffert, hogy haladéktalanul térjen vissza Bécsbe és világosítsa fel pártját afelől, hogy mi indította a sérel-mes határozat hozatalára.

Valószínűnek tartják, hogy a nagy-német néppárt magatartása és a keresztény-szocialista és nagynémet lapok támadásai miatt Dinghoffer pártja rendelkezésére fogja bocsájtani tárcáját s így az osztrák kor-mány helyzete egyetemesen is megrendül.

Kun Béla kiadatásának megtagadása tehát ma már elsőrangú politikai ker-déssé avanzsált Ausztriában, amelynek kialakulását és folytatását ugy a jobb, mint a baloldali frakciók izgatottan várják.

A bécsi rendőrségnek tudomására ju-tott, hogy a nemzetipártiak és a horog-keresztések a döntés miatt tüntetésre ké-szülnek Dinghoffer igazságügyminiszter ellen. Ezzel szemben a „Rothe Fahne” című kommunista lap ellentüntetésre hívja fel tömekeit. A rendőrség a tunte-tések elfajulásának megakadályozására nagyszabású előkészületeket tett. Az uc-cakon páncélaútok és lovasrendőr-osz-tagok cirkálnak.

A bal- és jobboldali pártok között a feszültség elérte kulminációs pontját s nem lehetetlen, hogy súlyos ki-robbanásokra fog vezetni.

Egyes ellenőrizhetetlen verziók szerint a német kormány is kiadási kéréssel járult az osztrák kormányhoz, melyben Kun Béla kiadatását arra való hivatko-zással kéri, hogy Kun Béla, mint azt a csatolt okmányok igazolják, részt vett az 1921-iki berlini véres események felidő-zésében.

Bécs, június 26. Az elnök a tárgyalást megnyitó bevezető formalitások után Kun Béla személyi adatait hallgatja ki. Kun Béla kijelenti, hogy a német nyelvet bírja annyira, hogy ezen a nyelven véde-kezhessen. Elmondja, hogy 1888 február 20-án Szilágycehen született, orosz ál-lampolgár, felekezetenkívüli, egy 13 éves és egy 8 éves gyermek atyja és Kolozs-váron főiskolát végzett. Lakhelye Moszkva. Apja pár hetel ezelőtt meg-halt.

(Folytatása a 3-ik oldalon.)

Ki felelős?

Jogéletünk terén határozott vívmány-nak kell tekinteni a kolozsvári törvény-szék tegnap kihirdetett ítéletét, amely-len Kolozsvár városára hárította a fele-lősséget a Newyork szállóbeli antiszemita diáküntetések alkalmával okozott káro-kért és kötelezte a várost a rombolási ká-rok megtérítésére. Vivmányának és fej-tésnek kell tekintenünk ezt az ítéletet, mert néhány év előtt, amikor például az Uj Keletnél történt második rombolás miatt akartuk az igazságszolgáltatás se-gítségét igénybevenni, a per még főtár-gyalásig sem jutott el, mert az ügyész-ség elejtette a vádat azzal az indokolás-sal, hogy a vizsgálatnak sem a tettesek kilitét nem sikerült megállapítania, sem azt, hogy egyáltalán történt-e rombolás. Pedig a rombolás ország-világ szemelát-tára történt s a helyszínen több mint husz tettezt tartóztatott le a rendőrség, a kiket *in flagranti* érték. Az akkori ügyész-ségi végzés és a tegnapi törvényeségi íté-let között szemmel látható fejlődés tapasztalható, ami igazságszolgáltatásunknak előnyére és dicséretére válik.

Am az ítélet csak elvi szempontból bír jelentőséggel, gyakorlati értéke annál ki-sebb. Nem azért, mintha Kolozsvár vá-rován nem lehetne felhajtani azt a 150 ezer lejt, amelynek lefizetésére az ítélet kötelezte, hanem, mert az objektív igaz-ság szempontjából Kolozsvár városa a legkevésbé tehető felelőssé a rombolási káro-kért. A bíróság ugyanis a törvény be-tűje szerint intézkedett, egy olyan tör-vény szerint, amelyet még akkor hoztak, amikor a városi tanácsok tényleges és nem látszat-autonómiával rendelkeztek és amikor a kezükben volt az a hatalom, amelynek segítségével a város polgárai-nak nyugalma és biztonságát megvéd-hették. Azóta azonban a mindenható cen-tralizálás megfosztotta a városokat nem-csak autonómiájuktól, de rendfenntar-tó hatalmuktól is. Már pedig egy olyan do-logért felelőssé tenni valakit, amelynek elhárítása már fizikailag sem áll mo-dorban, lehet a törvény betűje szerint igaz-ság, de nem az élet igazsága.

A rombolásokért az a felelős, aki a tényleges hatalmat a kezében tartja. Na-lunk Romániában minden hatalmat a kormány összpontosított a kezében és féltékenyen őrködik azon, nehogy abból egy csepp is a polgárok kezébe jusson. Ennélfogva a rombolásokért is egyedül a kormány tehető felelős. Hogy ezt maga a kormány sem veszi tagadásba, az abból a tényből válik nyilvánvalóvá, hogy a leg-utóbbi, decemberi rombolások által oko-zott károkat minden bírói ítélet bevárá-sa nélkül a kormány fizette meg. Igaz, hogy ebben nem annyira igazságszolgá-latási, mint inkább politikai szempontok vezettek.

Egy áldozatról azonban nem lehet két-bőrt lenyuzni. Mert végeredményben ki kell majd megfizesse a megítelt kártéri-fési összeget? Ugyanaz, aki a kárt el-szenvedte. A város polgársága. Ez azon-ban kissé keserű igazság volna.

Utazó urak! Hotel Park

(vis a vis gara Satu-Mare)

Restaurant Katz kitűnő házi konyha, gyors és figyelmes kiszolgálás. Garancia! Férő-mentes szobák kaphatók

Amateurok, fény-képeszkek!

Fényképezési cikkeket a legolcsóbban

BERNAT

papírházánál, Piața Unirii 29. sz. alatt

szerezhetik be.

Julius 5-én általános razziaát kezd a kolozsvári bejelentő-hivatal

Aki az ellenőrzés megkezdéséig eleget tesz bejelentési kötelezettségének enyhébb elbírálásban részesül

(Cluj-Kolozsvár, június 26. Az Uj Ke-let tud.) A kolozsvári rendőrség reorgani-zált bejelentő hivatala a vonatkozó tör-vény értelmében július hó 5-én kezdi meg a negyedévenkénti kötelező ellen-őrző razziaát. A törvény értelmében mindazon bérlokról és lakástulajdonosok-ról, akik a bejelentési kötelezettséget el-mulasztották, jegyzőkönyvet vesznek fel, a jegyzőkönyvet átteszik a járásbíró-sághoz, amely a legenyhébb esetben 1000 lej pénzbüntetéssel sújtja a kihágást.

A bejelentő hivatal új főnöke, Iuliu Ilian, aki rövid működése alatt többször is tanácsot adott annak, hogy első sor-ban a közönség érdekét tartja szem-előtt, ma közölte munkatársukkal, hogy Mihai prefektus e razziaát elől módosít-kiván adni azoknak, akik önhibájukon ki-vül mulasztották el a bejelentési kötele-zettséget, hogy ennek utólag tegyenek eleget. A rendőrprefektus azon az állás-ponton van, hogy törvénynek nemcsak büntető, hanem elsősorban nevelő szere-pe kell legyen és ezért azoknak ügyet, a kik az ellenőrző szemlék megkezdése előtt pótolják elmulasztott jelentkezésü-

ket, méltányosan fogják elbírálni.

Epen ezért a saját érdekében cselekszik minden bérlo és minden lakástulajdonos, aki, ha eddig nem jelentette volna be ma-gát, illetőleg lakóját, július 5-ike előtt jelentkezik a bejelentő hivatal főnökénél.

Itt említhetjük meg, hogy a bejelentő hi-vatalnál nap, nap után jelennek meg fe-lek, akik új személyazonosság igazol-ványt kérnek arra való hivatkozással, hogy régi személyazonossági igazolvá-nyukat ullevél, vagy egyéb kéreéshez mel-tekelték. A bejelentő hivatal azonban ezeket az eseteket kénytelen úgy tekinte-ni, mintha az illető elvesztette volna sze-mélyazonossági igazolványát és új igazol-ványt csak akkor állít ki részükre, ha előbb 100 lejt az adóhivatalnál lefizet-tek és a lefizetést igazoló nyugtát melle-kelik kéreésükhöz. A bejelentő hivatal fő-nöke a költségekimelés szempontjából f-gyelmezteti a közönséget arról, hogy ere-deli személyazonossági okmányát ne mel-tekelje semmiféle kéreéshez sem, hanem minden egyes esetben kérjen másolatot, amelyet a bejelentő hivatal díjmentesen állít ki.

Cugszifer ur őfelsége

Ahmed Bég Zogu élete. Közös hadserégbeli szakasz-vezetőből albán királyjelölt. Hullákon keresztül a trónra

A »Republika Skypetar« fiatal el-nöke, Ahmed Bég Zogu — aki, noha még négy esztendő sem telt le abból a hét évből, amelyre az albán parlament megválasztotta államfőnek, miniszter-elnöknek és hadserégparancsnoknak belemint az alkotmányosdiba és király-akar lenni — a legelőkelőbb és legbe-folyásosabb albán családok egyiké-ből, a Zogolli-házból származik. Ez a család, amely a »Parse« Matit« címet viseli annak az emlékeztetőre, hogy a Matja-vidék tizenhárom törzsfőnökét vazallusává tette. Albánia északi ré-szébe való, amelyet a harcias, civilizá-latlan, félnomad geg-ek laknak. Vala-mikor keresztények voltak, világos-szökek és kékszeműek, külsejük és a közöttük még mindig divatozó német keresztnevek — Walter, Aleman — germán vérekeveredésre vallanak, azoknak a német harcosoknak a leszá-rmazottai, akik a tizenötödik század-ban a legendás hérii Szkander bégét tá-mogatták a törökök elleni háborúkban. A muzulmánverő germán vitézek ivadéka ma már tisztára mohamjánok és a Zogolli-család legidősebb tagja emberemlékezet óta viseli a pasa cí-met, amit a magas porta mindenkor elismert.

Ahmed Bég Zogu a családi fészek-ben, Burgajet-ben nőtt fel. Apja korán meghalt, édesanyja mevelte, egy okos, energikus és meglehetősen nagy politi-kai érzékkel rendelkező szkipetar nagyvasszony, iskolákat nem igen vé-gzetett fiával, Ahmed Zogu azt a primitív műveltséget, amellyel rendel-kezik, nagyobbrészt magánuton sze-rezte, lárt ugyan három esztendőt a konstantinápolvi Galata Serrail Liceébe de ez nem értett meg neki. Legin-kább a történelemhez konyit valamit Ahmed Zogu, aki azonban iskolázatlan sága mellett nem ostoba ember, meg-van a természetes esze, ami igazi keleti ravasszággal, könyörtelenséggel és semmitől vissza nem riadó alatto-mossággal párosul.

A háboruban az osztrák-magyar hadserégből szolgált, saját állítása sze-rint, mint tiszt a valóságban azonban szakaszvezető volt és hét hónapig a fronton harcolt. A közös hadserégből tett szert valami katonai sliffre, arra a határozott fellépésre, fölényre és ön-

bizalomra, amely oly előnyösen jelle-mezte az osztrák-magyar cugsziferre-ket s amely Albániában, ugylátszik, egyenesen a trónra predesztinálja az embert.

A háboru után két évet Bécsben tö-ltött Ahmed Zogu, währingerstrassei kávéházakban tökéletesítette a bos-nyák gyaogezredben szerzett német tudását, az albánon és törökön kívül a német az egyetlen nyelvet, amelyet beszél, ezen érintkezik a külföldi diplomatákkal.

Hét évvel ezelőtt tért haza Ahmed Zogu és nyomban élére állt annak a mozgalomnak, amely Albániának füg-gelentését tűzte ki céljául. Gyorsan csinált politikai karriert. Huszonnyolc éves korában, 1922-ben már belügymi-niszter lett, majd hamarosan minisz-terelnök. Két év múlva megbukott és elmenekült, de még ugyanabban az esztendőben visszatért, elűzte Fan Nolit és ismét átvette a hatalmat. 1925-ben megválasztotta magát a par-lamenttel államfőnek és miután Itáliá-val megegyezett, az olasz szuronyok támogatásával keményen tartja a hatal-mat azóta is.

Zogu bég hatalmas természeti, impo-náló megjelenésű, igazi férfiszépség, veleszületett fenség és előkelő nyuga-tom ömlik el rajta. Egész lényve meg-nyerő és lenyűgöző, alig lehet elhinni róla, hogy mennyi galádság, kegyet-lenség, rosszhiszeműség párosul kitű-nő tulajdonságaival. A szakaszvezető urból vérengző zsarnok lett, aki bor-zalmas egykedvűséggel tette el láb alól mindazokat, akik politikai terveit valamiképpen keresztették.

A politikai gyilkosságoknak a szá-ma, amelyek Ahmed Bég Zogu nevé-hez fűződnek, felülmúlja a százat és adott esetben válogatás nélküli végez-tett, ha utáiba álltak, barátjaival és rokonaival is. Amikor tizenkét eszten-dős volt, azt mondotta róla nagy-bátyja, Esszad pasa, hogy ő az egyet-len teremtmény a földön, akitől fél. Ez az előérzet nem csalt. Alig került hatalomra Ahmed Zogu, azonnal elté-tette Párisban orgvilkosaival nagy-bátyját láb alól.

Az albán köztársaságnak teljesen modern és demokratikus alkotmánya van — papíron. A valóságban Zogu

abszolút uralkodó kezdettől fogva, aki a hatalmat a kétkamarás parlament megválasztása nélkül a négytagú kor-mány — belügyi, külügyi, igazság-ügyi és közmunkaügyi miniszterei — után maga gyakorolta. Eleinte rop-pant népszerű volt, de ezt a népszerű-séget gyorsan felőrlötte az a körül-mény, hogy az országot teljesen ki-szolgáltatta az olasz, német és angol-perzsa nagytőkének, amely azt csinál ja Albániában, amit akar. A fakiterme-lési és petróleum-koncesszióért, a szénbányák német kézre juttatásáért óriási proviziókat kapott az államfő, aki emellett az elszegényedett lakos-ság adóilléréiből tizezer font sterlin-ges fizetést húz. A trianai udvar fény-tűzése szintén nem járul túlságosan hozzá az államfő népszerűségének nö-veléséhez. Az elégedetlenség egyre nö-főként az északi törzsek között, akik pedig kezdetben — szemben a déliek-kel — legmegbízhatóbb hívei voltak a közülük való és a törzsfőnökök nagy részével rokonságban is álló Ahmed Bég Zogunak. A kormányzat a nyug-talan és folyton lázongó északiakkal szemben éppen ezért a déli toszkókra támaszkodik, amelyek ugyan szintén nem rajonganak Ahmed Zoguért, de minthogy viszonylag nagyobb fölétben élnek, el akarják kerülni azokat az újabb megrázkódtatást, amelyet egy újabb kormányváltás jelentene. Az elégedetlenség leszerelését Ahmed Bég Zogu eleinte az internálás, száműze-tés és politikai gyilkosságok bevezeté-sével kísérte meg, de amikor erőszak-os cselekedetei csak méginkább nö-velték ellene az elkeseredést taktikát változtatott: körülbelül kétszáz eléged-etlen északi és keleti törzsfőnököt ma-gas katonai méltóságokká nevezett ki és félzsoldot adott nekik, ugyanígy ke-nyvezett le a déli törzsfőnökök közül is negyvenet. Az ilyen módon szervezett milícia, amely a hadsereg mellett — és szükség esetén annak ellenére — leg-főbb támasztéka a Zogu-uralomnak, természetesen rengeteg pénzt emészt fel és a közterhek emelkedésének elő-idezésével végeredményben szintén csak az elégedetlenség növekedésére vezet.

Nam nagy jóstehetség kell annak a megőrvendüléséhez, hogy Ahmed Bég Zogue nem fog visszintesen meghalni. Mindenesetre tíz esztendő leforgása alatt elég nagy karriert csinált Albánia alkori történetének Esszad pasa, Preuk Bib Doda és Ismaeil Kemal bég óta legkiemelkedőbb alakja. s. k.

Most jelet meg
Románia legpontosabb
vasuti menetrendje
A. MOLIANU szerkesztésében
június 15-iki érvénnyel
összes vonatok
mozgóposta és
autóbuszjáratok
speciális térkép, tarifák.
Kiadóhivataloknak és nagyobb kereske-delmi vállalatoknak elküldhető.
Kapható mindenütt
ára 40 lei

— Az erdélyi művészeti főfelügyelő szabadsága. Isac Emil, a kiváló író, az erdélyi művészeti főfelügyelő meg-kezde hosszabb üdülő-szabadságát. Isac Emil szeptember 10-ikéig lesz szabadságon. Ez idő alatt hivatalos ügyekben senkit sem fogad.

A be

Bécs, júni-
mos fellalá-
filmmel, azo-
egyike sem
gramofon ös-
bizonyult a
non lepergő
hebbellen sebe-

Három né-
zesfőnek, Vog-
dr-nak, akik
közösségbe e-
tökéletes bes-

A hang re-
koresre, tehát
vagy ének k-
eltérés, mive-
nik. A norm-
milliméter, a
gés a perfor-
megörökítve,
vetítéshez k-
uj fajta veti-
lepedőn olesó-
kerülnék, ug-
könnyen ráf-

A kitünő-
után munka-
szelgetést fol-
Masolle Józ-
mondotta m-
ról:

— Több m-
beszélő film-
tásával és m-
és Engl dr.
saimmal ka-
elkészíteni.
ges alkotás
nyira vagy
műser áll ro-
sajtó képvis-
hét előtt be-
azonban elő-
rendszeres e-
kal a beszél-
megoldást
költséges el-
belül való e-

A Goumor
Amerikában
met.

Hirdesse

A beszélő film jövője

Bécs, június 26. Edison óta már számos feltaláló kísérletezett a beszélő filmmel, azonban az eddigi készülékek egyike sem volt tökéletes. A film és a gramofon összekapcsolása lehetetlenné bizonyult a hang tökéletessége és a vízszintes lepergő cselekményrel összehasonlíthatatlan sebessége miatt.

Három német feltaláló, Masolle Józsefnek, Vogt Jánosnak és Engel Józsefnek, akik Tri-Ergon néven munkaközösségbe egyesültek, végre sikerült a tökéletes beszélő filmet feltalálni.

A hang rá van kopírozva a filmtékercsre, tehát a cselekmény és a beszéd vagy ének között nem lehet időrendbeli eltérés, mivel a vetítés egyszerre történik. A normális filmtékercs szélessége 35 milliméter, a beszélő filmé 42. A hangreggés a perforáción kívül a baloldalon van megörökítve. Ugy a felvételhez, mint a vetítéshez külön gépek szükségesek. Az új fajta vetítő-készülékek azonban megkétszerezik az előzőkékéhez képest a képernyőre kerülő kép méretét, így a kisebb mozik is könnyen ráférhetnek a beszélő filmre.

A kibővített sikerült sajtó-bemutató után munkatársunknak alkalma volt beszélő-filmvetést folytatni a feltalálók egyikével, Masolle Józseffel, aki a következőket mondotta nagyjelentőségű találmányáról:

— Több mint tíz év óta foglalkozom a beszélő film problémájának megvalósításával és már öt év előtt sikerült Vogl és Engel dr. barátaimmal és munkatársaimmal karöltve az első beszélő filmet elkészíteni. Az természetesen kezdetleges alkotás volt, most azonban már annyira vagyunk, hogy egész estét betöltő műsor áll rendelkezésünkre. Berlinben a sajtó képviselői előtt ugyan már néhány hét előtt bemutattuk találmányunkat azonban először Bécsben kísérleteztünk rendszeres előadásokkal. Találmányunkkal a beszélő film problémája végleges megoldást nyert és a nem tulságosan költséges eljárás biztosítja rövid időn belül való elterjedését.

A Goumond Párisban és a Paramount Amerikában már gyártja a beszélő filmet.

Hirdessen az Uj Keletben

Az osztrák minisztertanács elhatározta lemondását

A vádirat felolvasása után az elnök felszólítja Kun Bélát, hogy adja elő védelmét, de tartózkodik minden propagandától. Kun Béla ennek dacára a bolsevizmus céljainak magyarázásával kezdi védekezését, úgy hogy az elnök többszörösen félbeszakítani kénytelen. Kun Béla erre jegyzetéből folytatja előadását. Végül is az elnök felfüggeszti az ülést s a bíróság visszavonul, hogy a zárt tárgyalás elrendeléséről tanácskozzék.

Bécs, június 26. A Kun Béla ellen megszerkesztett vádirat részletesen foglalkozik azzal is, hogy Kun Béla 1919 augusztusában a magyar szovjet bukása után Bécsbe menekült, ahonnan 1920-ban örökre kitiltották. Innen Moszkvába ment, hogy onnan a magyarországi kommunista propagandát irányítsa. A magyarországi kommunista párt feloszlata és betiltása után a központi bizottság utján folytatták tevékenységüket. A központi bizottság, amelynek tagjai Landler Jenő, Petri Ferdinánd, Weisz József, Seiner Ferenc, Sándor Béla, Revai József, Lándor Béla, Kiss Hugó voltak, harmadévenként tartotta meg teljes üléseit, megállapítva a munkatervet és meghallgatva a végrehajtók jelentéseit. A bizottság székhelye 1927-től Bécs lett. Az irásokból kitűnik, hogy

Alpári egyszer azt a kijelentést tette Kun Bélának: „Te fogod végzni a magyar munka 95 százalékát.“ A vádirat megállapítja, hogy a bizottság tagjai nagy óvatossággal dolgoznak mindenkinél volt ámeve és a fogalmakra külön megjelölések voltak. Kun Béla félhuzban visszatért Bécsbe, ahol mint Wagner József mérnök szerepelt.

Bécs, június 26. Rövid szünet után az elnök kijelenti, hogy a tanács a tárgyalás nyilvánosság melletti folytatását határozta el. Az elnök határozatának kihirdetése után ismét megkezdődik Kun Béla kihallgatása, aki előadja, azért jött Bécsbe, hogy tevékenységét folytassa, mint a magyar kommunista párt központi bizottságának tagja. A magyarországi kommunista párt nem titkos társaság. Majd a következő megjegyzést teszi: — Ez a per, politikai bosszorkönyver.

Kun Béla ezután folytatja diffamáló megjegyzéseit a bécsi törvényszékre, a mely után az elnök megvonja tőle a szót. Ezután az elnök újabb kérdéseket tesz fel Kun Bélának, amelyre a vádlott megtagad minden felvilágosítást.

Kun Béla védője tesz fel ezután kérdéseket a vádlottnak. Szóvá akarja tenni, hogy a magyar szociáldemokraták árulták el a proletárdiktatúrát, de az elnök

félbeszakítja fejtegetéseit. Ezután Mayerhoffer, Breier Irma és más három tanu kihallgatására kerül sor.

Bécs, június 26. Tegnap este Wottawa, Strafer, Olessin és Hampell képviselők megjelentek Seipel kancellár előtt, akik előtt meglepetésüket fejezték ki Dinghofer igazságügyminiszter ama döntése fölött, amellyel Kun Béla kiadatását megtagadta.

Seipel kancellár kijelentette, hogy az igazságügyminiszterium objektíven és szuverénül döntött az ügyben. Seipel még hozzátette, hogy ezt a döntést tartja az egyedül helyes döntésnek és az ügyben teljesen szolidáris Dinghofferral.

Miután a döntés végleges és visszavonhatatlan a nagynémet képviselők bevárják Dinghofer visszatérését. Seipel kancellár tegnap telefonon felhívta Dinghoffert, aki hivatalosan bejelentette, hogy lemond az igazságügyi tárcáról. Seipel a kormánytagokkal azonnal tanácskozássra ült össze, amelyen elhatározták az összkormány lemondását.

A lemondás híre Bécs lakosságán óriási izgalom vetett erőt, a szennvedélyek forrponon vannak, úgyhogy a szennvedélyek kitörésétől lehet tartani.

Julius ötödikére várják a parlament összehívását a lejstabilizáció ügyében

Kormánykörök szerint kedden irták alá a végleges kölcsönszerződést

(Bucuresti-Bukarest, június 26. Az Uj Kelet tud.) A szerdai minisztertanács ele nagy érdeklődéssel tekintenek gazdasági és politikai körökben egyaránt. Allitól-ugyanis ezuttal kerül döntésre annyi halogatás után a parlament rendkívüli ülésének és a Banca Nationala rendkívüli közgyűlésének kérdése. Érdekes, hogy az Adeverul, amely eddig igen optimista felfogást mutatott a kölcsöntár-

gyalások ügyében, mai számában pesszimisztikusan ítéli meg a a helyzetet és lehetségesnek tartja, hogy a kölcsönt a kormány csak ősszel fogja megköthetni.

Természetes, hogy a kormányhoz közelálló források megcafolják azokat a pesszimista híreket, amelyek a stabilizációs kölcsön elhalasztásáról szólnak, sőt beavatott körökben épen mára várják a külföldi kölcsön megkötésére vonatkozó

szerződés végleges aláírásáról szóló jelentéseket. Ezzel összefüggésben liberális beavaboltak azt állítják, hogy a szerdai minisztertanácsban a kormány el fogja határozni, hogy a parlamentet július ötödikére hívja össze és ennek a rendkívüli ülésnek a keretében a törvényhozó testületet a lej stabilizációja fogja foglalkoztatni, így tehát az Adeverul kombinációi nem felelnek meg a valóságnak.

A koronaügyész olyan ítéletet kért a Hatvany-pörben, amely a magyar nemzet nagylelkűségéről tesz bizonyosságot

Varga Béla koronaügyészt enyhe vádbeszédéért megtapsolta a tárgyalóterem közönsége. Ma, szerdán hirdeti ki a kuria ítéletét

Budapest, június 26. Mint jelentetük, Hatvany Lajos nemzetgyalazási bűnpériben a Kuria tegnap kezdte meg a felelősségi tárgyalást. A vádbeszédre ma délelőtt került sor, melyet dr. Varga Ferenc koronaügyész mondott el. A koronaügyész mindenekelőtt megállapította, hogy Hatvany rágalmai, amelyeket sajtó útján hangoztatott, kimerítik az állam megrágalmazási fogalmát. A cikkeket kétségtelenül rontották a magyar állam és nemzet becsületét. A koronaügyész ezen állítását azzal is megtoldja, hogy Hatvany célja az volt, hogy cikkeivel az ellenséges államokat Magyarországgal szemben ellenséges cselekedetre indítsa.

Ezután Varga koronaügyész a magyar emigránsokról emlékezik meg, akikről megállapítja, hogy jól választották meg nevüket, abban a reményben, hogy oda-sorozzák őket, ahol Rákóczy és Kossuth állanak. Ezzel szemben azt hangsúlyozza Varga, hogy a mai emigránsok az országot felforgatták s mindent elkövettek, hogy a magyar nemzet híret a világ előtt megrontsák. Ilyen cselekményekért áll vád alatt Hatvany is.

A tényállás — mondotta Varga dr. — világosan elénk van tárva, ezzel szükség-telen foglalkoznia. Érdekes volna azonban Hatvany cselekményeinek patológiájával foglalkozni, mert nézete szerint Hatvany bűncselekménye típusa a céza-

romániákus cselekedeteknek. En azonban — mondotta Varga — hajlandó vagyok kizárólag a jogi érvek területén maradni.

E kijelentés után Varga dr. a rágal-mazás mivoltát és az állam becsületének kérdését analizálja. Szerinte Hatvany négy cikke iskolapéldáját szolgáltatja az állam rágalmazásának. Majd boncolja, hogy a bűnösség megállapításánál Hatvany előlelete nem jöhet számításba. Hatvany minden cikkében arra tör, hogy a külföldi hatalmakat izgassa Magyarországgal szemben, csak azért, hogy magát és elváratait hatalomra juttassa.

Ami pedig az alsófoku ítéleteket illeti — teszi meg a szenzációs megjegyzést a koronaügyész —

nem vagyok egy véleményen sem a törvényszékkel, sem a Táblával. A bűntettek kiszabását illetőleg fontos enyhítő körülmény a bűnbánat, bár azt nem lehet megvizsgálni, vajjon a nosztalgia hozta-e haza Hatvanyt, vagy mivel azt hitte, hogy bűncselekménye elévült.

Hatvany cikkei és Lovási és Garami működése között a különbség olyan nagy, mint az alföldi szellő és a dűbörgő orkán között. Ha tehát Hatvany négy, vagy hat évi tevékenységével, úgy

Göndör Ferenc és Garami Ernő, ha viszatérne, legalább százötven évet érdemelnének. Ezért szerencse, hogy Hatvany nem hat, vagy hét év előtt került vissza Magyarországra. *Nem osztom azt a nézetet, hogy a nemzet sohasem bocsájthat meg. Hatvanyval szemben enyhe büntetést kell kiszabni, mert az oroszlan nem vadászhat az egérre. Olyan ítéletet kérek, amelyből Magyarország nagylelkűsége csendül ki.*

A hallgatóság a koronaügyészt, eme utóbbi szavai miatt hosszasan megtapsolta.

Varga dr. koronaügyész vádbeszéde után Baracs Marcell védő tartotta meg védőbeszédét, amelyben a leghatározottabban visszautasítja az ügyésznék azt az állítását, hogy Hatvany cikkeivel az állam rágalmazását követte volna el. A kormányzat kritikája nem jelenti az állam rágalmazását és főleg alkalmatlanok arra, hogy bármely ellenséges államot Magyarországgal szemben beavatkozásra bírassanak. Hatvany betegségének figyelembe vételét ajánlja végül a bíróság figyelmébe és enyhe és igazságos ítéletet kér.

A védőbeszéd elhangzása után a Kuria tanácselnöke kijelenti, hogy ítélet kihirdetésre szerdán kerül sor.

Singer professzor szerint Radics István még nincs túl minden veszélyen

Bécs, június 26. Dr. Singer Gusztáv bécsi egyetemi professzor ma reggel Belgrádból jövet visszatért az osztrák fővárosba. Radics István állapotáról Singer professzor úgy nyilatkozott, hogy Radics még mindig nincsen túl minden veszélyen. Az első napokban kiadott orvosi jelentések és a külföldi sajtóban elterjedt hírek túlságosan optimisztikusak voltak. Radicsot szombaton délután vizsgálta meg utólag. A beteg láza ekkor egyenletes volt. Az alsó tüdőrésekből könnyebb sűrűsödéseket észlelt és a szívverés is állandóan igen gyors volt. Felő, hogy izzadási gyulladási fészkek képződ-

dik a szív alatt. A beteg közérzete egyenként meglehetősen kielégítő volt. A revolvergolyó átfurta a hasüreget, beleket azonban nem érintett.

A cukorbetegséget insulinnal és diétás táplálkozással kezelik. A cukorképződés nem túlságosan nagy. A jövőre nézve mindenesetre számolni kell továbbra is különböző komplikációkkal és biztos prognoszt ma még nem lehet felállítani.

Belgrádból jelentik: Radics István állapotában tegnap további javulás ályott be.

A beteg az ágyától a karosszékre saját lábán tehetette meg az utat.

Németország a cseppfolyósított szenet fogja használni hajtó és tüzelőanyagként

(Berlin, június 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Franz Bergius a szén cseppfolyósításának felfedezője tegnap Heidelbergben a német birodalom legkiválóbb szakemberei előtt előadást tartott a „mai és a holnap” tüzelőanyagáról. A szenizációs előadással bőven foglalkoznak a német lapok és kiemelik, hogy a jövő tüzelő- és hajtóanyagának szénből való előállítását Németország tette lehetővé azzal, hogy Bergius számára állami támogatás mellett külön intézetet bocsájított rendelkezésre, ahol a szén cseppfolyósítására irányuló kísérleteket éveken át nyugodtan lehetett folytatni. Ma ennek a tudósának a munkálkodása révén mar igaz hogy egyelőre nagyon költségesen, de előlehet állítani olajat, benzint és ehhez hasonló egyéb termékeket. A kísérletezések tovább is folynak és belátható időn belül olcsón lehet majd előállítani ezt a közgazdaságra nézve fontos világéleket.

Automobil és hajó

— Husz éve — mondotta Bergius — hogy az olaj világproduktója óriási méreteket öltött. Az automobilizmus és a hajóüzemeknek olajra való átszerelése erősen felfokozta ezen abban az időben az olajtermelést, amikor ugyilászt, hogy az elektromos világító eszközök és a gaz végleg kiszorítja a kőolajat és annak folyékony termékeit. A haboru megtanította az emberiséget, hogy mindazon országok, amelyek nélkülöznek a cseppfolyós hajtóerőket, minden egyéb felelősségük ellenére is alul kell maradniok. Anglia ismerte fel legelőször ennek a ténynek a fontosságát és a háborúban ezen úgy, mint a bekezdések során az angol birodalom a szénállomásokra támaszkodott világhatalmát, azokra a stációkra, amelyek szerencsés földrajzi fekvésükkel fogva alkalmasak voltak arra, hogy az anyaország szénproduktóit felvegyék. Amikor a hajózást átszerelték olajtüzelésre, a szén, ez a világhatalmi tényező, erősen megrendült és az angol közgazdaság évtizedek óta arra törekszik, hogy a birodalom szénbázisai mellé olajbázisokat is teremtsen. Anglia a világháború előtt igen sok országra tette rá a kezét, de ezen országok között egy relatív kicsiny földterület volt az, amely a birodalom számára olajat tudott volna szállítani. A roppant ázsiai angol birtokban mindössze Burma szén olajat és valami keveset Egyiptom. Kanada, Ausztrália és az angol fennhatóság alá tartozó Afrika majdnem minden olajforrást nélkülöz.

600 kilo olaj minden amerikaiira

Anglia tehát politikailag és gazdaságilag kénytelen volt kapcsolatokat keresni ama államokhoz, amelyek olajat produkálnak. Ilyen módon jött létre az összeköttetés a hatalmas angol „Shell Oil Company” és a holland „Koninklij-

ken Nederlandsche Maatschappij” társulat között, amely a holland indiai petróleum forrásokat aknázza ki. Es ilyen módon jött létre a Royal Dutch: az a hatalmas olajtársulat, amely az amerikai Standard Oil Companyval ugyiszólván egyenrangú. Maga az angol kormány is trösztöket hozott létre: így az Anglo Persian Oil Companyt, amely a politikai hatalom igénybevételével nyitotta meg a perzsa olajmezőket és ez talán az egyetlen olyan külföldi olajtermelő, amely az angol olajszükségletét minden körülmények között biztosítani tudja. Messul birtoklása körül óriási harcok dúdtek és ez a harc érdekes tanulság arra, hogy az európai hatalmak kormányai milyen lépésekre képesek magukat elhatározni, csak azért, hogy megszerezzék maguknak azt a földi kincset, amelyet a természet, tekintet nélkül politikai területekre, szíj-jel hintett a föld különböző részein.

Mialatt az európai politika a keleti országokban hatalmi politikai befolyás útján igyekezett biztosítani olajszükségletét, addig az amerikai kontinensen, amelynek igen jelentős olajmezői vannak, már csak kereskedelmi-politikai uton lehet beszerezni az olajat. Az amerikai kontinens 200 millió lakosság felet rendelkezik, de tízszer annyi olajat tud termelni, mint a 450 millió Európa. Európa minden egyes lakójára 20 kilo földolaj jut, míg minden egyes amerikaiakra 600 kilo.

Kiápadnak az olajforrások

Az Egyesült Államokban nagy gondot okoz a probléma, vajjon az ország földje meddig fogja szolgáltatni az olajat, amelyet a rengeteg automobil és a nagy számú gőzös fogyaszt. Néhány évvel azelőtt szakértők tanácsa állapította meg, hogy nyolc év múlva az olajforrások már nagyon gyéren fogják szolgáltatni ezt a fontos hajtóerőt. Ez a megállapítás maga után vonta egészen természetesen az olajtermékek árának emelkedését. Azonban újabbán már végleg számolni az olajforrások megszűnésével illetve csökkenésével és a pótlásról is gondoskodás történt. Amerikában, a világ leghatalmasabb olajországában most már arra gondolnak, hogy benzint és olajat későbből sajtóljának.

Olajat kőszénből

Nagyszabású tudományos technikai és ipari munkálkodás folyik a széndesztilláció érdekében Amerikában is. Ugy találtak, hogy megfelelő minőségű szénből egészen nagy százalékban lehet kátrányt kivonni, ezt a kivonatolást bizonyos kémiai eljárással fokozni is lehet, különösen, ha a desztillációt alacsony hőfok mellett ejtik meg. A legújabb széndesztilláció az az, alpszik, hogy a kőszénben, vagy pedig a barnaszénben hidrogén vegyítés mellett egészen magas nyomással és magas hőmérséklettel kő-

miai reakciót idézünk fel. E reakció termékei: benzin, gázolaj és más olajfélék. E folyamat során, amelyet én találtam fel és szabadlamaztattam, a kőszént gyakorlati uton, maradék nélkül át lehet változtatni különböző fajsúlyu olajra. Mindössze az ugynevezett szénhamu marad vissza, azonfelül némi gáz is, amit tüzelésre és erőművi célokra fel lehet használni. Nagy előnye ennek az eljárásnak, hogy amikor cseppfolyósítjuk a szenet, nem marad sem kokszt, sem olyan melléktermék, amely a főproduktum, az olaj, kárára lenne. Merem állítani, hogy belátható időn belül Németországban feleznü fogjuk az ország teljes cseppfolyós-

tüzelő- és hajtóanyagát a nálunk kibányászott szénből. Olyan probléma, amely közgazdasági szempontból nézve roppant hardereji. Az állam rengeteg pénzt takarítana meg azzal, hogy nem kellene külföldről importálnia benzint és egyéb olajat.

Dr. Bergius végül felelt az agályokra, hogy ez az új eljárás erősen befolyásolhatja a német szénpiacot. Közölte, hogy a szénnek cseppfolyósításra való felhasználása nagyon gyorsan fogja befolyásolni a bányászatot, amely mindössze a mai termelés két-három százalékát venné igénybe.

Zsidó pénzügyminiszter, aki saját zsinagógájában előimádkozik

Wisconsin egyike az Egyesült Államok legnagyobb és legfontosabb szövetséges államának. Ennek az országnak a pénzügyminisztere Salamon Levitan. Róla még keveset írtak a lapok, minthogy ő maga legnagyobb ellensége mindenféle reklamozásnak, de el kell ismerni, hogy az utóbbi évtizedekben Salamon Levitan csinálta a legérdekesebb karrierek egyikét.

Salamon Levitan pályafutását hazafelé kezdte. Hátára vett egy balyut, ami meg volt töltve különböző falusi embereknek való áruval, az árukat házról házra vitte, újabb áruhozott, rendszerint gyűlégg járta be a falvakat és csak később, amikor valamelyest megszédte magát, kezdett lóháton, majd kocsián látni. És így küzködve, garast-garasra rakva, emelkedett fel, persze az ország közgazdaságának általános emelkedése során, egészen a pénzügyminiszteri székre.

A nyolcvanas évek elején, az orosz pogromok után nagy bevándorlási folyamat indult meg az Unió államai-ban. De akkor gazdasági krízis volt Newyorkban, úgy hogy a Krimből Amerikába vándorolt Salamon Levitan. Baltimoreban telepedett le, a városba, ahol már régi idők óta volt zsidó település. Leginkább spanyol zsidók laktak a városban. Minthogy nem volt szakmailag kiképezve, nem tehetett egyebet, minthogy házról-házra járt árujával és ilyen módon tartotta fenn magát és családját. Amikor pedig kevés pénzt gyűjtött és nagyobb mennyiségű áru tudott szert tenni, végigjárta Marylandot, Virginiát, Pennsylvaniát államot és így jutott el végül Wisconsinba. A becsületességéről és korrektségéről ismert zsidó mozgókereskedő néhány év alatt már ott tartott, hogy nem kellett kocsiján vinni áruját, hanem raktárt tartott fenn és az árucikkeket segédekkel küldette széjjel a farmokba, ahol a zsidó „Sol” — így becézték a farmerek, ugyszólván verseny nélkül dolgozott. Állandó lakhelye a Wisconsin állambeli New Glarus város lett, ahol Salamon Levitan nemcsak jómódhoz, hanem olyan tekintélyhez jutott, hogy felajánlották neki a békebírói tisztségét, ami körülbelül a polgármesteri állásnak felel meg. Ebben a pozíciójában Salamon Levitan megmutatta, hogy nemcsak jó kereskedő hanem jó emberszerető bíró is, akinek ítéletében rendszerint mindkét fél megnyugodott. Főelve az volt, hogy a pereskedők közül egyetlen fél se verje magát költségekbe. Puritánsága és megbízhatósága tömegesen szereztek számára a hűveket és barátokat. Amikor pedig gyermekei nagyobbak lettek, neveltetésük érdekében átköltözött Madisonba, Wisconsin állam fővárosába.

Itt már, mint az állam egyik tekintélyes polgárát kezelték. Nagy áruházat létesített, egészen newyorki és nyugateurópai városok mintájára. Amikor

az egyik ottani bank beválasztotta igazgatóságába, kiderült, hogy Levitan pénzügyekben is nemcsak, hanem kiismeri magát, hanem új és életrevaló tervei vannak. A bank Levitan ötleteit realizálta és sokat keresett vele. Attól kezdve a kormánykörök is szívesen vették igénybe tanácsait. Levitan nagy szociális akciókat hajtott végre, mert valóságos szervező zseninek bizonyult. Néhány évvel azelőtt Wisconsin államban megüresedett a pénzügyi államtitkárság, amire Salamon Levitan az ottani alkotmány szerint megválasztották erre az állásra. Egy évvel később már pénzügyminiszter lett az államnak és most harmadizben bízták meg ennek a fontos tisztségnek betöltésével.

Az Oroszországból Amerikába emigrált Levitan a legőnézetesebb zsidók egyike. Minden zsidó akcióban részt vesz, legintenzívebben azonban a Palesztina-újraépítés munkájában. Néhány évvel azelőtt megszervezte az ország zsidó farmerjeit és mezőgazdasági iskolát létesített, amely az Unió egyik legjobb szakiskolája. Jelmez, hogy mennyire hozzátartozónak tudja magát a zsidósághoz, az a szokása, hogy amióta Madisonban él, minden évben Jomkippur napján a saját zsinagógájában ő maga imádkozik elő.

— Itélet a vulkáni suhancrablóbanda ügyében. Déváról jelentik: A dévai törvényszék a tegnap hozott ítéletét Fodor Károly vulkáni Bátor Sas nevezetű rablóbandájának bűnyűgyében. Fodor Károly, egy alig 19 éves suhanc ugyanis és társai, Velikán Sándor és Podesa János s a közben elhalt Keresztia János elzölt két évvel valósággal rettegésben tartották egész Vulkánt. Ők törtek be a vulkáni katolikus templomba is. A dévai törvényszék 14 rendbeli betörés és 7 betörési kísérletért 3—3 évi fegyházra ítélte az elveteült fiatalembereket.

— Az aranyat követelő francia kistőkésék a stabilizáció után nagy botrányt rendeztek a Nemzeti Bankban. Párisból jelentik: A frankstabilizáció érvényre lépése utáni első nap súlyos zavarokat okozott a francia gazdasági életben. A francia Nemzeti Bank helyiségeit rengetegen özönlöttek el, a papírspénzükért aranyat követelve. Mikor megtudták, hogy az új törvény értelmében a bank kétszáz ezer franknál kisebb összeget nem köteles aranyban beváltani, hangos szidalmakban törtek ki és óriási botrányt rendeztek. A zavargók ellen végül karhatalmat kellett igénybe venni, amely a lármázó tömeget kizárta a bank helyiségeiből. Az értékpapír-piacon szintén nagy izgalom van. A Poincaré kormány lemondási szándékának hírére ugyanis az összes tőzsdéparipók a stabilizálási törvény nyomában várt emelkedés helyett, nagy eséseket szenvedtek.

Berlin

A hoteltolvajert megcsip megcsipte. Ez ugyanis gyakorlati. Nem c ha letartoztat szokik.

A német r foglalkoztatja Utolsó nagy ban rendezte berlini hotelt ezer, a más ezer márkát szendérgő v Készpénzben. az ablakon k baba, a ház az egyik hot hotelben a n a nyakkát re A berlini sik utazott és c tucat amerikai titolt ki átut tól A Travé a készpénz. l lop a Kassne széyes az é wiesbadenj egy öre hól egyebet nem mászott a ha akart üres ké egy szivbaio törő érkezésé ijedtségbe. M maza sajnálta brossert nem ilvesmit a tel A körut be linbe és eljeg lányát. Itt mi repelt és a nászajándék nak ajándékoz naptul örül

gaságokat me szokatlan lör sza, egy csal a völgegyen m ivott a kelleto szes vendéget Emiatt ugylát makát, amikor merte többé a is arra mutat, halt ki egésze Két hónapv véletlenül kéz szegen találta strasse sarkán vitte az orszo a körözött Ka kor már másf töréses lopásé erőszakosak k seei fogházból

Amikor Kas ébredt a zöl amely a foghá hével. A hatal a szellőztető-a son keresztül Fogv azóta senki sem tud vendégszerene Most megint rendőrség kez nalban egy ta verrel kényszé se a poszton á dik gázolás ne dözöbe vette a nert.

A betörőkirá őrségen ül. Sz kes.

Egyébként a ner Pali testvé Willnek, akít tel Kaiserhof ablakából kidol ci verdég, miko ni a szobába. Nehéz kenyé

Postai küldeményeknél
20 % engedmény!

Vegyileg fest, tisztít CZINK, Gluj.

Postai küldeményeknél
20 % engedmény.

Berlini Anzix

A hotelolvajok királyát, a kis Kassner megcsipte a rendőrség. Megint megcsipte. Ez a nagystílusú gonosztevő ugyanis gyakran kézre szokott kerülni. Nem csinál nagy dolgot belőle, ha letartóztatják. Csak rögtön megszökik.

A német rendőrséget már évek óta foglalkoztatják Kassner Pál ügyei. Utolsó nagy turnéját múlt év márciusában rendezte. Betört egymásután két berlini hotelbe, egyik helyen harmincezer, a másik helyen negyvennyolcezer márkát elvett a gyantátlanul szendérgő vendég nachtkasznijáról. Készenben. Mind a két alkalommal az ablakon keresztül juttott be a szobába, a ház homlokzatán mászott fel az egyik hotelben a második, a másik hotelben a negyedik emeletre. Direkt a nyakkát reszkírozta a zsákmányért. A berlini sikerek után Düsseldorfba utazott és egy ottani szállodában feltűnt amerikai Traveller-csekket sajtított ki átutazó newyorki gyárosoktól. A Traveller-csekk éppoly jó, mint a készpénz. Eközött már nem szívesen lop a Kassner, mert annak mindig veszélyes az értékesítése, de azért egy wiesbadeni szanatóriumban beérte egy öreg hölgy smukciával is, amikor egyebet nem talált nála. Ha már felmászott a harmadik emeletre, nem akart üres kézzel elmenni. A károsult, egy szívbaíós asszony, felriadt a betört érkezésének zajára és behalt az ijedségbe. Megjegyzem, ezt Kassner maga sajnálta a legjobban. Pár vacak brossért nem szívesen vesz az ember ilyesmit a felkére.

A körút befejeztével visszatért Berlinbe és elievezte egy orvosnak a lányát. Itt mint gazdag kereskedő szerepelt és a wiesbadeni ékszereket nászajándék gyanánt menyasszonyának ajándékozta. A kis berlini lány ropogtatott árulást véglegesen figyelmen kívül hagyta.

A parti előző szokatlan kényelménél ment visz sza, egy családi ünnepség alkalmával a vőlegény ugyanis pár üveggel többet ivott a kelleténél és megverte az összes vendégeket. Sőt leendő apását is. Emiatt ugylátszik, annyira szegvelte magát, amikor kijózanodott, hogy nem merre többé a ház küszöbét átlépni. Ez is arra mutat, hogy a jobberzés nem hal ki egészen belőle.

Két hónappal ezelőtt, április 18-ikán véletlenül kézre került a rendőr részéről taláta a járdán. A Friedrichstrasse sarkán, reggel háromkor. Bevitte az őrszobára, ahol kiderült, hogy a körözött Kassner fogták el, aki akkor már másfél évre el volt ítélve betörtéses lopásért és hat hónapra, mert erőszakosan kitört egyszer a plézenesek fogházából.

Amikor Kassner részegségéből felébredt, a zöld autóban találta magát, amely a fogház felé rohogott édes terhével. A hatalmas erejű ifjú kitördöste a szellőztető-ablak rácsát és a nyíláson keresztül eltűnt.

Hogy azóta hol járt, mitt csinált, senki sem tudja. Állítólag külföldön vendégszerepelt.

Most megint az alkohol játszott a rendőrség kezére. Részegen beült hajnalban egy taxiba és a sóffört revólverrel kényszerítette, hogy sorba elüsse a poszton álló rendőröket. A harmadik rázólas nem sikerült, a rendőr üldözőbe vette a taxit és lefűllette Kassner-t.

A betörőkirály most megint a rendőrségen ül. Szökése holnapra esedékes.

Egyébként a huszonnyolc éves Kassner Pál testvéröccse a híres Kassner Willmet, akik két évvel ezelőtt a Hotel Kaiserhof egyik harmadik emeleti ablakából kidobott egy goromba svájci vendéget, mikor éppen be akart mászni a szobába.

Nehéz kenyér.

A berlini Norden utcán hétfőn délután nagyszabású tüntetés zajlott le. A tüntetők körülbelül negyvenen lehetnek, a legidősebb tizenéves esztendő volt köztük, a legfiatalabb nyolc. Kettős sorokban meneteltek, fruk, lányok vegyesen, vezetőjük egy poznára erősített táblát cipelt a menet élén ezzel a felirattal:

Los von Muttern!
Ami körülbelül annyit tesz, hogy le az anyákkal.

Az ifjú tüntetők szabadságharcot indítottak a szülők ellen. Függetlenségi mozgalmat szerveznek. A gyerekek önrondelkezési jogáért küzdenek.

Vezetőjük egy Herz Gyuri nevű tizenhároméves gimnazista, aki a felvétel közben szíves készséggel állt rendelkezésünkre és részletesen ismertette a mozgalom célját.

Arról van szó, mondotta, hogy Németországban a gyerekevelés még mindig a legelavultabb pedagógiai elvek alapján történik. A forradalom után alakult diáktanácsokat, amelyek Herz ur szavaival élve — egy jobb jövő zálogát képezték, rendre visszacsinálták. A parlamentben még mindig csak vitatkoznak arról, hogy meg kell-e szüntetni azt a törvényt, amely az iskolában megengedi a testi fenytéket. A szülők pofozási joga ezzel szemben érintetlen és még csak nem is vitatható. A gyermekek nem nevelik önállóságra, ki van szolgálatva a felnőtteknek, akik beleoltják a maga ostoba előítéleteit. A »Los von Muttern« mozgalom önállóságot követel a nyolcadik évüket betöltött gyermekeknek.

Ramsay-Hill angol huszárornagy feleségének házasságtörési pöre a londoni bíróság előtt

A bíró a házasságtörő lordot „igen hitvány fickónak” bélyegezte

London, június 26. A londoni bíróság előtt ismét szenzációs házasságtörési pört tárgyalnak, amely már szereplőinél fogva is elsőrangú érdeklődésre tarthatott számot az angol főváros előkelő társadalmi köreiből, hiszen a férfi, aki válpört indított felesége ellen, Anglia egyik legelőkelőbb lovasezredének, a tizenegyes huszároknak az őrnagyja volt, a házasságtörő férfi pedig nem kisebb személyiség, mint a fiatal lord Erroll.

London fashionable társasága valószínűleg elege a törvényszék folyosóit a szenzációs válpör tárgyalásánál és ott volt mindenki, aki a premiereken a nagy lovasmérkőzéseken és a divatos éjszakai mulatságokban meg szokott jelenni. Magáról a tárgyalásról a legújabb törvény értelmében a lapok nem hozhatják tudósítást, azonban az ítélezköző bíró — Mr. Justice Hill — az ítélet megalkotó rezüméjében, amelyet már a lapoknak is szabad volt közölniük, elmondott mindent magáról az esetről és tetejében még olyan kemény kritikát mondott a házasságtörő lordról, mint Ramsay-Hill őrnagy feleségéről, amely még a különben is szigorú és kemény angol judikaturában is páriát ritkítja.

A pört Cyril Seys Ramsay-Hill, a tizenegyes huszárezred őrnagyja indította a felesége ellen és olyan alapos bizonyítékok voltak a kezef között, hogy sem az asszony, sem a házasságtörő lord nem is próbáltak védekezni ellenük. Ramsay-Hill őrnagy elmondotta keresetében, hogy 1924 november 22-én kötött házasságot jelenlegi feleségével, azonban előzőleg már mind a ketten házások voltak, úgyhogy mindkettőjük válása után következett csak be a házasságuk. A huszárornagyot szolgálata Défrikába szóította, a hol a német Délkelet-Afrikában a jeleplegi angol Kenya gvarmaton szolgált. Itt ismerkedtek össze lord Errollal, aki szintén Délafrikában tartózkodott.

amerikai mintára. Tehát elsősorban gyermekbírskodást.

Ha egy felnőtt bínteti meg a gyereket — mondta a kis Herz — az kérem nem diffamáló, annak semmi hatása sincs a gyerekre, mert a gyerek ellenséget lát a felnőttben. Egész más, ha a bíró egy másik gyerek és az itéli el. Tessék elhinni, hogy Amerikában nagyszerűen bevált ez az intézmény.

Mért ne hívém el? A kiskoru agitátor lelkesen folytatta:

Kint, kérem, egészen más a gyermekek szociális helyzete, mint itt. Newyorkban van egy ifjusági lap, amij gyerekek írnak, gyerekek szerkesztenek, gyerekek adminisztrálnak. Több mint negyvenezer példányban jelenik meg. A főszerkesztő tizenhét éves, ő válogatja össze a kéziratokat. A kiadó hivatali igazgató egy kilencéves kisfiú, aki egyben hirdetési ügynök is.

HÓFÉHÉR FOGSOR
FRISS, ÜDE SZÁJIZ

SARG'S

Nagyon érthet hozzá, mert a lap tele van hirdetésekkel. A legnépszerűbb gyerekiró egy David Binney Putnam nevű tizenkétéves fiú, akinek a kalandorregénye idáig öt kiadásban jelent meg. Nagyon híres egy Elisabeth Benson nevű szerkesztő is, aki nyolc éves. De nemcsak Amerikában van ez így, hanem közelebb is. Most járt nemrégiben Berlinben az a tizenöt éves fiú, akit egy dán újság világgörüllé ultra küldött. Tessék ezt összehasonlítani a mi helyzetünkkel. Itt szó sincs felelősségre való nevelésről, nálunk egy gyerek el van nyomva.

Félbeszakítottam Gyurkát és megkérdeztem, honnan veszi mindazt, amit itt összehordott. Azt felelte, hogy tud angolul és olvassa az amerikai gyereklapokat, amelyek tele vannak ilyen hírekkel. Erre adtam neki egy tábla csokoládét, aminek nagyon örült. d. t.

az asszonyt illeti, a bíró azt mondta, hogy férjének kellett legjobban tudnia, hogy felesége erkölcsi tekintetben nagyon alacsony fokozaton áll, hiszen az asszony második házassága előtt éppen az őrnagygyal követelt el házasságtörést és ennek következtében mondta ki a bíróság annak idején mindkettőjük válását első házasságtöréstől.

mondta a bíró — úgy, mint egy olyan asszonyt, aki életében először követett el házasságtörést, sőt ellenkezőleg, az őrnagy felesége kétségkívül nagyon könnyű erkölcsi hölgy és a bizonyítékok között fekvő levelek azt mutatják, hogy jellemtelen, hazug perszóna. Azt hiszem, ennek a lord az oka és a vele való érintkezés rontotta meg annyira az asszonyt.

A kártérítésre vonatkozólag a bíró kijelentette, hogy két dolgot kellett figyelebe vennie, még pedig azt, hogy az őrnagyek házasságából gyerek nem született, másodsor pedig azt, hogy az asszonynak is jelentős magánvagyonja van. A törvénynek nem célja, hogy az asszonyt sújtsa kártérítéssel és azt kell tekintetbe venni egyedül, hogy a kártérítéssel a házasságtörő férfit kell terheini azért, mert a férjétől elragadta a feleségét.

Ha magam azon a véleményen vagyok — folytatta Hill bíró, — hogy az őrnagynak tulajdonképpen boldognak kellene lennie, hogy egy ilyen rossz asszonytól megszabadulhat, de úgy látszik, Mr. Ramsay-Hill nincs ezen a véleményen. Ez teljesen egyéni megítélés alá tartozik és kétségtelen, hogy az őrnagy nagyon szerette a feleségét és ezt mindenesetre figyelembe kell venni az ítélet meghozatalánál.

Az asszony, mialatt még Afrikában voltak és amikor már tiltott viszony volt köztük és a lord között, példátlanul könyvelemű és tékozló életét élt, úgyhogy férjének, aki nem tudott semmit sem arról, hogy mire költötte felesége a pénzét, kétezer font sterlinget kellett Angliába való visszatérésekor fizetnie. Ezt az összeget mindenesetre meg kell téríteni az őrnagynak és azt hiszem, ha még ezen font sterlingre becsülöm azt a kárt, amely egy ilyen asszonynak az elvesztése jelent számára, nagyon is bőkezűen mértem fel a vádlott nő értékét.

Mind ezek alapján tehát házasságtörés címén elválasztom Ramsay-Hill őrnagyot a feleségétől és a házasságtörő lord Errollt háromezer font sterling kártérítés fizetésére kötelezem.

A magyar kincstár képviselője a bíróság előtt jelentette ki, hogy Clemenceau és Painlevé leveleinek nincs bizonyító erejük

A budapesti tábla visszautasította Károlyi Mihály vagyonekbobozási perének újrafelvételét

Budapest, június 26. A budapesti tábla Károlyi Mihály vagyonekbobozási perének újrafelvételi tárgyalását tudvalóleg tegnapról mára halasztotta. A mai tárgyalás megkezdése előtt Nagy Vince, Károlyi Mihály védője, beterjesztette azokat a hivatalos okmányokat, amelyek kétségen kívül igazolják, hogy azok az állítások, amelyeknek alapján a törvényszék elrendelte Károlyi Mihály vagyonának elkobzását, nem felelnek meg a valóságnak.

Nagy Vince a mai tárgyaláson beterjesztette Clemenceau, volt francia miniszterelnök és Painlevé jelenlegi hadügyminiszter irásos bizonyítékait, melyek egyöntetűen megállapítják, hogy Károlyi Mihály a háború alatt egyáltalán nem volt összeköttetésben hivatalos francia személyekkel. Clemenceau irásos bizonylata szóról szóra így hangzik:

„Tanusítom, hogy Károlyi Mihály gróffal soha semmiféle politikai kapcsolatam a háború alatt nem volt. Clemenceau.”

Painlevé hadügyminiszter irásos bizonylata a következőket tartalmazza:

„Tanusítom, hogy Károlyi Mihály gróffal soha semmiféle összeköttetésem nem volt és a francia hadügyminiszteriumban semmi nyoma nincs annak, hogy a francia hadvezetőségnek bármilyen összeköttetése lett volna vele. Painlevé hadügyminiszter.”

Ezután Nagy Vince két óras beszédben több híres külföldi államférfi és magasrangú katona memoárjára hivatkozik, melyek szerint a trianoni határok létrehozásában Károlynak semmiféle szerepe nem volt.

Nagy Vince után Horváth Dénes tanácsos, a kincstár képviselője kér szót és hangsúlyozza, hogy a perújítási kérelemnek hiányzanak a törvény szerinti előfeltételei. Az alapperben hangsúlyozott jogi

álláspont ma is irányadó és a perújítás nem produkál olyan tényeket, amelyek a jogi álláspontot megdöntենék. Horváth Dénes szerint Clemenceau és Painlevé leveleinek nincs bizonyító ereje.

Horváth filippikája után a bíróság tanácskozára vonult vissza, majd háromnegyed öt órakor kihirdeti végzését, amely szerint Károlyi Mihálynak megadja a szegényjogon való perelhetést s ezzel az illetékmentességet. Ezután a Tábla kihirdeti az ítéletet, amelyben hivatalból utasítja vissza Károlyi perújítási kérelmét, arra kötelezve őt, hogy Scheffer Aladár ügyvédnek, aki az ismeretlen örökösököt képviselte a tárgyaláson, tízezer pengő perköltséget fizessen meg.

Az indokolás kimondja, hogy Nagy Vince újabb bizonyítékai nem dönthetik meg a hütlenség és felségsértési büntetési tényálladékat.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánág zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A párisi feministák vitája

Páris, június 26. A vakáció ideje eléréskor, majdnem mindenütt felvélődik a kérdés, vajjon a házastársak együtt utazzanak-e el, vagy pedig külön-külön? Párisi tudósítónk írja, hogy az ottani feminista klub a tagjaihoz fordult ezzel a kényes kérdéssel s főitük tudakolta meg, hogy mi a felfogásuk róla?

Az ember azt hihetné, hogy feminista klubról lévén szó, egyhanguan azt választják a megkerdezettek — külön-külön. Nem így történt. A beérkezett válaszoknál körülbelül a fele azt a felfogást vallotta, hogy sokkal jobb, ha a házastársak együtt utaznak el.

— A mi házasságunk, — vallotta meg őszintén az „együtt” egyik hive, — ugynevezett nem sikerült házasság volt. Évek óta éltünk egymás mellett, mert bizonyos körülmények arra késztettek, hogy egymás mellett éljünk. Az egyik nap éppen úgy mulik el, mint a másik. Szűrkén, egyhanguan, a megszokott keretek között s az egyszer átélt sablonok között. A múlt nyáron együtt utaztunk el a férjemmel...

Az utazás alatt új férfit ismert meg a férjében.

— Egész más embernek tűnt fel a férjem, — hangzott a levél további folytatása, — valahogy egészen más. Prísebb, elevenebb, szellemesebb, udvariasabb, élénkebb, jobb modoru. Az a férfi tűnt fel előttem, aki menyasszonykoromban még csak a szemem előtt volt...

Óla nem tudtam egyáltalán, hogy a férjemmel együtt utaztunk s megismertük egymást...

Boldogan tértek vissza, s azóta tovább tart a boldogság.

A „külön-külön” hívei felfogását ez a levél jellemzi:

— Csak együtt ne, az Isten szerelméért csak együtt ne. Nincs annál nagyobb boldogság és felszabadulás, mint egyedül utazni s a férjét másutt tudni. Egyedül utazni annyit tesz, mint lerázni a láncokat és a megkötöttséget. Egyedül utazni és friss levegőt szivni.

De még egyebet is jelent az egyedül való utazás. Ha hazatérnek a házastársak, több örömet találnak egymásban. Régióta nem látták egymást s a távollét alatt, szinte azt lehetne mondani, új vonzóerővel ruházódott fel mindegyik.

— Nem szégyenlem lemm, — folytatja a levélíró, — amikor hazatérünk a külön-külön utazásról, valahogy úgy érezzük magunkat, mintha most térünk volna haza az esküvőről...

A feminista klub tegnap megtartott ülésén felolvastak néhányat a beérkezett válaszokból, s ezek fölött hosszabb vita indult meg. A vitából körülbelül az a tanulság szűrődött le, hogy — esteledjék ki-ki ízlése szerint.

— Stabilizálják a török fontot is. Angorából jelentik: A török nemzetgyűlés elé a legközelebbi ülésükön nyújtják be a török font stabilizálásáról és a török állami jegybank felállításáról szóló törvényjavaslatot. Hír szerint a török pénzügyminiszter vezetői ugyanolyan pénzgyűléseket akarnak bevezetni, mint amelyeket Angliában vannak érvényben.

Nem Thornberg kapitány, hanem Lundberg nevű pilótája rekedt Nobileék jéghegyén

Egy meg nem erősített szikratávirat szerint Amundsen tartózkodási helyét megtalálták

Kingsbay, június 26. Lélegzetelállító, az emberi képzelet legsötétebb játéka is tulzárnyaló események zajlanak le a Spitzbergán.

...rökölt. Az északi óceánra hős fejezetei a tegnapi nappal új fázishoz érkeztek, hogy mára még egy annál is fantasztikusabb fejezettel bővüljenek.

Thornberg kapitány, a hős svéd pilóta, tegnap sikeresen megmentette Nobile tábornok és az expedíció egy másik tagjának életét s már mindenki azt gondolta, hogy Thornberg kapitány végleg diadalmaskodni fog az elemek fölött s a Nobile-expedíció minden egyes tagját meg fogja menteni a lassu pusztulástól. Az érzékellen elemek azonban, amelyek teljesen közömbösen állanak szemben az emberi erőfeszítésekkel, a mentő hősök mára áldozatot csináltak. Mint trombi jelentés adja tudtul, Északnorgvégiában nagy izgalom váltott ki az a hír,

hogy Thornberg svéd korvettkapitány a Nobile-csoport jéghegyén megkísérelt negyedik leszállása alkalmával maga is szerencsétlenül járt. Repülőgépe súlyosan megsérült és Thornberg nem tudott a levegőbe emelkedni. A korvettkapitány a Foyn-sziget körül uszó jéghegyen maradt és ahonnan a Kingsbay-ba visszatérni.

Ezt a jelentést megkapta a svéd államtanács is. A légügyi minisztérium intézkedésére ma három könnyű szántalpas hidroláns indítanak utba Thornberg kisértésére és a Nobile-csoport még ottlévő tagjainak megmentése céljából. Ezzel egyidejű jelentések közlik, hogy Nobile tábornok állapota kielégítő.

Kingsbay, június 26. A Spitzbergák körül tegnap és ma állandóan viharok dühöngenek. Számos repülőexpedíció és jégtörőhajó van utban, részben szintén a Nobile-expedíció, illetőleg Malgreen tanár és a két alpi megmentése, részben pedig Amundsen és Guilbaud felkutatása céljából. A mentőexpedíciók azonban

mindezekig semmi eredményt nem tudnak felmutatni s így érthető az a depresszív hangulat, mely abban kulminál,

ahogyan a jéghegyek már évek óta megmenekül.

miután elindulásukkor rendkívül hiányos felszerelésük volt és élelmiszerekkel is hiányosan voltak ellátva. Az eddigi megállapítások szerint Amundsen és Guilbaud repülőgépe a Nord-Cap és a Ferenc József föld között a legviharosabb zónában rekedt. Ezen a vidéken ismerős próbatételek és halálosak ama felfogása, hogy Amundsen és Guilbaud már régen megfagyott s ha meg nem fagytak, úgy a jegesmedvék tépték szét őket.

Kingsbay, június 26. Újabb jelentések azt a szenzációs hírt röpitik világgá, hogy Thornberg, a hős svéd kapitány, a ki Nobilet megmentette, mikor a gép az új menetési munkálatokra visszafordult, már nem szállott fel gépére, hanem Lundberg pilóta ült rajta, hogy a gép megterhelése könnyebb legyen.

Igy tehát a felborult és a jégtörőre zuhanó repülőgépen nem mint azt tévesen jelentették, Thornberg kapitány ült, hanem Lundberg pilóta. Lundberg pilóta már Kingsbayba rádió-üzenetet küldött, amelyben közölte, hogy repülőgépe kijavíthatatlan.

Egyben hírül adja, hogy napközben erősen esik a hó, éjjelkor a hó megfagy s ilyenkor szántalpakokkal le lehet szállani a jégtömbre. Lundberg közli, hogy az expedíció számára két hónapra elegendő élelmiszer van felhalmozva. Az a jégtábla, amelyen az expedíció tartózkodik 200 méter széles, és 300 méter hosszú és vastagsága a víz fölött 30 centiméter.

Nápolyi jelentés szerint, Nápoly Nobile szülővárosa, Nobile megmentésének híreire valószínűleg örömmámorban uszik.

Moszkva, június 26. A Malygin nevű orosz jégtörőről szikratávirattal jelentik,

hogy Amundsen tartózkodási helyét megtalálták. A jégtörőn levő repülőgép megfogja kísérni, hogy Amundsen

a Ferenc József föld felé haladjon. Ezt a szikratáviratot más oldalról még nem erősítik meg.

— Megszavazták a magyar javaslatot. Budapestről jelentik: A képviselőház mai ülésén harmadik olvasásban is elfogadták az ominózus gyűlésvajlaslatot, majd áttértek az önkormányzatok folytonosságának biztosításáról szóló javaslat tárgyalására.

— Az angol sajtó szerint az optánsper ügyét Genfből Hágába kell átvinni. Londonból jelentik: Angliában nagy jelentőséget tulajdonítanak a lordok háza tegnapi vitájának, amely az optánsperrel kapcsolatban folyt le. Az angol sajtó egyöntetűen kiemeli, hogy a vitában erős volt az egyetértés abban a tekintetben, hogy az optánsper ügyét Genfből Hágába kell átvinni. Amint lord Cecil kijelentette, feltétlenül szükség van egy felsőbb testületre, amely az eljárási szabályok kérdésében és a hatásköri összeütközésekben döntsön. Lord Cecil a hágai bíróságot a legfelsőbb felelbiteli bíróságnak tekinti a népszövetségi illetékességi kérdéseiben, mely nézet forradalmat jelent a nemzetközi jurisprudenciában.

— Megjelent egy új találmányú zsidó naptár, amely egyetlen lapra nyomtatva 152 évre (80 évre visszamenőleg és 72 évre előre) szól. E naptáron, amely magyarázattal van ellátva, mindenki könnyen eligazodhat és így egész életre el van látva pontos naptárral. Különösen nélkülözhetetlen rabbioknak, dajénoknek, saktereknek és ügyvédeknek. Megrendelhető Farkas Mártonnál Cluj, Str. Marinescu 26. vagy az Uj Kelet könyvosztályánál Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Kérjen mindenütt MATILD-vizet

Szerda, 1928 június 27.
Rabbiválasztás
A nagyszombat, június 24-én a közgyűlésétől megkezdte munkáját a Rabbiválasztási bizottság. A bizottság elnöke lett megválasztott rabbi Frankl Róbert. A bizottság elnöke lett megválasztott rabbi Frankl Róbert. A bizottság elnöke lett megválasztott rabbi Frankl Róbert.

Pathé
Romániai
Calea
A cím
urakot erre
landban k
Cine
„Pathé”
Aik
és eredet
rabok
Aik
S z
reginomban
milyen szűs
Spectal
vitására
tekinthető
milyen mar

Világhírű
Pensiók,
Havi el
nak 150
160 P,
váltakoz
ralóhely
személ

Kérjen pr
Pestalo
(Fédération inte
Budape
Telef.: Teréz

Nyaral
Magyarors
tonszod Sv
chatelet” Luz
St. Moritz
ville, Troux
Grenoble, E
rán: St. Rap
Pins, Monte
ban: San R
hera, Abbaz
Palermo, At
Lin”, Innsb
ban: Ostend
bridge”, Bri
Alger”, Tun

Sz
Elismer
külön
előjegy

Közgazdaság

Fiókot állít fel Tordán és Hunyadon a kolozsvári Kishitelbank

A területi terjeszkedéssel egyidejűleg új üzletágakkal is kibővíti tevékenységét az intézet

(Cluj-Kolozsvár, június 26. Az Uj Kelet tud.) Alig kétévi fennállása alatt a kolozsvári Kishitelbank és Takarékpénztár Rt. olyan öröndetes fejlődést ért el, amely újabb feladatok vállalására készíti az intézetet. A június 30-án lezárásra kerülő félévi mérleg szerint az intézetnél elhelyezett kötött betétek összege négy millió, a szabad betétek összege pedig egymillió lej körül van, vagyis a banknak a saját tőkéik, tartalékok és a Joint-kölcsönök beszámításával közel 9 millió lej áll rendelkezésére, ami

a december 31-iki helyzettel szemben körülbelül 3.5 millió szaporulatot jelent.

Amíg a Kishitelbank és Takarékpénztár legfőbb problémája eleinte a megfelelő tőkék szerzése volt, addig a Lichtmann Aladar igazgató céltudatos és alapos munkájával megerősödött intézetnek most a rendelkezésére álló tőke eredeti hivatásának megfelelő forgalombahelyezésére kell gondólnia. Ez a hivatás azt diktálja az intézetnek, hogy

a zsidó kisparosok és kiskereskedők újabb réteget kapcsolja be szociális jellegű támogató tevékenységébe.

amit olyan formán készült megvalósítani, hogy működési területét kiterjeszti olyan helységekre is, amelyek közel vannak a központhoz és megfelelő felvevőképességgel rendelkeznek. Eb-

ből a szempontból elsősorban Torda és Bánffyújvárad jönnek tekintetbe, gondoskodás történt azonban arról is, hogy az itteni fióktintézetek felállítását követően a Kolozsvár közelében fekvő más helységeket is kirendeltségek kapjanak. A tordai és hunyadi fiókok megszervezésére vonatkozó tárgyalások, amelyek Lichtmann igazgató vezetésével folynak, előreláthatólag rövidesen befejeződnek és így remélhető, hogy ezek

a fiókok még a zsidó nagyünnep előtt megkezdhetik működésüket.

Az intézet üzleti életének nagyarányú kifejlődéséhez hozzájárul az a körülmény is, hogy a Kishitelbank és Takarékpénztár az újabb üzletágak egész sorát vezette be. Legújabb példaként bevezette az átutalási és inkasszó-forgalmat, amely a testvérintézetek rendkívül kiterjedt hálózata folytán már is igen szép eredményeket produkált, de ez az üzletág a fokozatos fejlődés mellett különösen a jövő tekintetében biztat a legszebb reményekkel. Az intézet vezetősége egyébként állandóan újabb és újabb tervek megvalósításán dolgozik, amelyek kivétel nélkül a zsidó kisegyszisztenciák minél hatályosabb segítségére irányulnak. Így például

most van folyamatban a bank biztosítási osztályának felállítása

és az erre vonatkozó tárgyalások sikeres befejezés előtt állnak.

kult. A fuzói perfektuálása folytán a Sfatu elhatározta, hogy rövidesen országos kampányt indít a spekulatív tőke folyósítása és a kereskedelmi hitelek folyósítása érdekében, valamint a serelemek orvoslása érdekében.

Jóváhagyott közszállítási árjegyzék. A legfőbb muszaki tanács legutóbbi ülésében a következő erdélyi vonatkozású közszállítási árjegyzék eredményeit bírálta felül: A biharmegyei Páris és Derna közúti közszállítási vállalatára kiírt árjegyzék eredményére vonatkozó iratokat a bizottság visszakiadta a hidaszati igazgatóságának megvizsgálás végett. A resicai közszállítási vállalat által 140 ezer darab gránitkőre kiírt árjegyzékre benyújtott ajánlatok közül a bizottság a Burducana-vállalatot fogadta el, amely 1 millió 29 ezer lejes összegével a legolcsóbb volt. Elfogadásra ajánlotta a bi-

Huszezer lejes életbiztosítást ad az Uj Kelet minden előfizetőjének

Az Uj Kelet ingyenes biztosítási akcióját szokatlanul nagy visszhangot keltett előfizetőinek és olvasóinak körében. Minthogy kiadóhivatalunkhoz naponta érkeznek kérdések ingyenes biztosítási akciónk részleteire vonatkozólag, itt újból közöljük az akció feltételeit. Kívánságára minden előfizetőnk, valamint azokat, akik újlag lépnek be előfizetőink sorába, a Fonciera Általános Biztosító Rt.-nél, Románia egyik legjobb bonitású biztosító intézeténél a sorsolási népbiztosítási osztályánál 20ezer lej erejű biztosítást és pedig úgy, hogy 220 illetve 310 lej ajándékban részesül.

Ha már előfizetője az Uj Keletnek és beküldi az egyéves előfizetést előre úgy az Uj Kelet fizeti ki a biztosítási kötvényilletéket, valamint az első és hatodik hónapban esedékes részleteket. Annak a régi előfizetőnknek, aki egyszerre egy félévi előfizetési díjat küld be, kifizetjük kötvényilletékét, valamint első, hatodik és kilencedik hónapban esedékes díjat, vagyis a kötvényilletéken kívül három hónapon keresztül az Uj Kelet vállalja a biztosítási díjtételek befizetését.

Aki még nem előfizetője az Uj Keletnek, annak nem szabad elmulasztani a most kínálkozó alkalmat és már azonnal be kell lépjen előfizetőink sorába, mert ezzel nemcsak a legjobb erdélyi lapot szerzi meg magának, de kötelességét teljesíti családjával szemben és szerencsés esetben már néhány havi díjfizetés után is, ha a kötvényt kisorsolják, megkapja a teljes biztosított összeget.

Annál könnyebben megkérheti mindenki ezt a biztosítást, mert új előfizetőinknek is megadjuk ezt a páratlan kedvezményt. Ha az új előfizető az egyéves előfizetési díjat beküldi úgy

neki is kifizetjük kötvényilletékét, valamint az első és a hatodik hónapra esedékes díj összegét. Tehát háromszázhusz lej előfizetési díjból kétszázhusz lej a Fonciera Biztosító Társaságnak fizetünk be előfizetőnk javára és így mindössze száz lejbe kerül az Uj Kelet negyedévi előfizetése.

Az új előfizető azonban egy félévi előfizetést küld be, annak még nagyobb kedvezményt adunk, mert a kötvényilletéken kívül kifizetjük helyette az első, hatodik és kilencedik hónapokra eső díjrészeket, vagyis összesen háromszázöt lejt és így az Uj Keletet az első negyedévben mindössze tíz lejért kapja. Senkinek sem szabad tehát elmulasztania ezt az alkalmat.

Még ma vágja ki alábbi szelvényünket, küldje be negyedévi vagy félévi előfizetési díját és nemcsak a lapot kapja meg napról napra, de teljesen ingyen, rögtön kézhez veszi kötvényét is, melyben a kötvényilleték és az első hónap díjanyagtáza van.

Ha a negyed, illetve félévi előfizetési díjat küldte be, a harmadik és hatodik hónapokban, illetve a kilencedikben nem kell pénzt küldjön a biztosító társaságnak, mert ezekben a hónapokban az Uj Kelet fizeti be Ön helyett a díjat és automatikusan, minden fizetés nélkül kapja meg a szaldórozott nyugtát róla.

Fizessen elő tehát még ma s a mellékelt szelvényvel jelentse be igényét az ajándékra.

Itt közöljük a szelvényt, melyet azoknak, akik a biztosítási kedvezményt igénybe akarják venni, be kell küldeni és annak alapján a Foncierával felvettük az ajánlatot, melynek fent körülírt kötelezettséggel beünket terhelnek.

Fonciera Általános Biztosító

sorsolási népbiztosítási szabályzata szerint, az Uj Kelet felhívása alapján biztosítani kívánom magamat huszezer lejre

Kelt . . . . . 1928 . . . . .

Név . . . . .

Foglalkozás . . . . .

Lakhely . . . . .

Pontos cím . . . . .

Olvasható írást kérünk és pontos címet.

zottság az aradi Astra-vagongyár 6 millió 663 ezer lejes ajánlatát, amelyet a Nagyvárad városi tanács által kiírt árjegyzésre adott be a villamosművek részére szükséges gőzkazán szállítására. Hasonlóképpen kedvezően véleményezte a bizottság a Voith-cég ajánlatát, amely szerint a vállalat 2 millió 480.124 lejért hajlandó szállítani a segesvári villamosművek részére szükséges hidraulikus turbinát.

Nehézségek merültek fel a 30 foknál erősebb gyümölcspálinkák árusítása körül. Egyik régebbi számában közölte az Uj Kelet, hogy az országos likőrszin dikátus intervenciójára a kormány ismét engedélyezni készült a 30 foknál erősebb gyümölcspálinkák árusítását, azonkívül pedig részlegesen meg akarja szüntetni a palackozási kényszert. Mint értesülünk, ezekben a kérdésekben a pénzügyminisztérium részéről újabb nehézségek merültek fel, amelyek érdekeltek részére azt az óvatosságot diktálják, hogy egyelőre tartózkodjanak a 30 foknál erősebb gyümölcspálinka árusításától, valamint a rum, likőr és konyak nyitott edényben való forgalombahozatától.

TÖZSDE

A piac tartottabb, mert a Banca Nationala 797.75-el a bukaresti nagybankok pedig 798.50-el adják a fontot

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	3155-3160	—	—	49050	31	1105750	13.92	6.060	192825
Newyork	163-16350	51862	51862	2544	163	57340	710	3375	—
London	798-79850	2531	252950	12408	79	2197	3463	16458	48788
Páris	643-644	203950	2039	—	4	2235	2791	13268	39325
Milano	860-863	2728	212550	13375	86	301550	3733	177485	92662
Prága	485-486	1537	153650	—	18	1698	210375	—	29637
Budapest	285-2858	9046	90.6	—	28	—	12376	588375	—
Belgrád	—	91325	91325	—	—	—	124987	5941	176
Bukarest	—	318	316	15.0	—	1.095	351	20625	61
Var.ó	—	5815	5815	—	1832	6430	7.61	378.0	—
Bécs	2305-2310	7305	730250	—	23	8075	—	4752250	—
Berlin	3915-3920	12395	12390	—	3900	137625	16953	806.0	—

Száz lej árfolyama. Zürich (uto) 316, Páris 1550, Budapest 351, Bécs 43450, Prága 20625.

A legszebb legolcsóbb legelegánsabb

nyomtatványokat

megrendelheti a

Cartea Românească

nyomdai műintézetnél - Cluj
Calea Dorobantilor No 14-16.

Kérjen árajánlatot

Hirdessen az Uj Keletben

A Haggibbe
intézője fe
hogya f. ho 27
városi sport
gen feltéte
szakosztály
nem igazolt
ningre hoz
legazoláshoz
Felhivatna
igazoltatásuk
között a Ra
meg es hozz
Budapest
ping-pong
lebbi ping p
január hóba
A magyar p
készségeket
külföldi nov
gondot okoz
is elhatároz
ják kérni a
legalkalmas
való atenget
Adorján
szóvelség el
szagos ping
ból Váradra
kévé az FS
ki ezen meg
bizás alap
kinevezte:
des tagok:
Lajos Arad
tagok: Ho
Princz Kár
tály kérni
ping-pong
megrendeze
nyek alapja
zót fog a v
külden. Mo
szagos ping
versenyrend
könyvalakba
Mi lesz v
a Haggibbe
napot. A H
megrendeze
mérékzését,
pata, a Ha
arra, hogy
lyok miatt
látszik, hog
legü batrát
a vasárnap
egylet közö
a futball r

SZOV
Családi ur
uj berendezé

SZABÓ
történeli

kör
is megjel

Megrende
lyában, C

SPORT

A Haggibor közleményei. A II. csapat intézője felkéri az összes játékosokat, hogy f. hó 27-én szerdán délután 6 órakor a városi sporttelepen tartandó összehívásán feltüntetni jelenjenek meg a futball szakosztály vezetősége felhívja a még le nem igazolt játékosokat, hogy a trainingre hozzanak magukkal 3 drb., a teigazoláshoz szükséges fényképeket.

Felhívják az összes uszók, hogy le igazoltatásuk vegett naponta 2-3 óra között a Radorban feltételül jelenjenek meg és hozzanak magukkal 2 fényképet.

Budapesti turlját meg a legközelebbi ping-ping világbajnokságot 1929 január hóban Budapesten rendezik meg. A magyar ping-ping szövetség nagy előkészületeket tesz, mivel korábban 100 külföldi nevezésre számítanak. Nagy gondot okozott a helyiség kérdése, végül is elhatározták, hogy külföldi fogadják kéri a városot a Viadonak, mint legalkalmasabb helyiségnek ezen célra való átengedését.

Adorján Péter az országos ping-ping szövetség elnöke. Ismeretes, hogy az országos ping-ping szövetséget Bukarestből Váradra helyezték át és annak elnökévé az FSSR Adorján Pétert delegálta, ki ezen megbízatást el is fogadta. A megbízás alapján a szakosztály tagjait is kinevezte. Elnök: Adorján Péter. Rendező tagok: Wesel Károly Cluj, Glück Lajos Arad, Cap C. Pavel Oradea. Pot-tagok: Holländer Sandor Temesvár, Princez Károly Satu-Mare. A szakosztály kéri fogja felvételét a nemzetközi ping-ping szövetségbe, mivel az őszel megrendezendő országos bajnoki versenyek alapján megfelelő számú versenyzőt fog a világbajnoki versenyekre kiküldeni. Most készíti a szakosztály az országos ping-ping szövetségi játékos versenyrendezési szabályokat, mely könyvalakban is meg fog jelenni.

Mi lesz vasárnap? A futballszakosztály a Haggibor részére utalta ki a július 1-i napot. A Haggibor ezen napon akarta megrendezni a szezon első nemzetközi mérkőzését, a bécsi Wacker amatőrcsapata, a Hacker ellen. Tekintettel azonban arra, hogy a Hacker közbejött akadályok miatt nem tud jönni, valószínűnek látszik, hogy a KAC elleni revanche jellegű barátságos mérkőzés fogja képezni a vasárnap sportprogramját, mely a két egyület közötti sportszerű rivalitás miatt a futball rajongók részére esemege lesz.

Szováta-fürdőn
ÉVA
villa
Családi url penzio, szép fekvésű helyen, új berendezéssel. Kiváló konyha. — június hónapban kedvezmények

SZABÓ IMRE
történeli regénye

Az utolsó máglya

könyvalakban
is megjelenik. — A számozott példány
ára 120 lei.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában, Cluj, Str. Baron L. Pop No. 10.

KÖNYV UJDONSÁGOK

SZASZANOV
Végzetes évek

az európai katasztrófa a cári Oroszország háborús külügyminiszterének beállításában. Paleologue nagy-sikerű naplójának szerkesztője

Ára 408 lei.

Kolumbusz Kristof
igaz kalandja

Irta: **MARIUS ANDRE.**

Ára 198 lei.

Mau'ice Paleologue

II. Sándor cár tragikus regénye.

Ára 128 lei.

Lucien Murat
hercegné

Nagy Ratalin cárnő szerelmi élete.

(A híres cárnő első öszinte, leplezetlen életrajza.)
Ára 128 lei.

TOLSZTOJ
legnagyobb szerető regénye

Karenina Anna

Ujra kapható. — A kötetes 1060 lapos regény **ára 384 lei.**

Ujra kapható **ERDŐS RENÉE** könyve

A nagy sikoly

(A népszerű író legkeresettebb könyve.) Az első és második kötet **ára összesen 340 lei.**

Marian Harry
Kleopatra szerelmi élete

Egyiptom hírneves királynőjének aki egymásután hódította meg a romai birodalom fejeit, első magyarnyelvű életrajza. **Ára 136 lei.**

Mauriac
A méregkeverő

a lélek poétájának, első magyarnyelvű könyve. A ma regényei sorozat. **Ára izléses vászonkötésben 231 lei.**

Lehetetlen szabadulni **Wallace** igazgató regényének varázsától. Olvassa el

A Poliantha titka

című regényét és ön is megerősíti ezt. **Ára 136 lei.**

A titokzatos banda

Ára 190 lei.

Zola
A pénz

Ára 289 lei.

SHAW
Ember és felsőbbrendű ember.

(Uj kiadás.) **Ára 170 lei.**

Ludwigh Wolf

A játékos

Ára 204 lei.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Alláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Veszek 100 vagon, bármilyen minőségű kemény tűzfát Dej és Gneria közötti vasútállomásokon. Rapaport Henrik, Aiud. 670

Angliából hazatért dús gazdag fiatal ember nőstény önjait. Köz etitással megbízva Bizony Ferenc házasságközvetítő irodája, Timisoara IV., Bul. Berthelot 21.

Egy 10 HP.

Heller és H. rcz-féle, 6 HP. Oberursel benzín motor, egy 5 HP. és 28 HP. villanymotor, üzemképes állapotban, kedvező fizetési feltételekkel eladó. Ugyanott megvételre kerestek egy 50-60 HP. szivógázmotor. Első Román Fegyvergyár és Faipari Rt. Cluj. 637

Jól felszerelt Puchkerékpár (erős, békebeli gyártmány) **eladó.** Cim: Heliconyomda, Brassai-utca 10. 665

Zongoracrakat ad végzet akadémista esetleg gyakorlással is. Cim a kiadóban.

Lakást kaphat egy esetleg két urideány zongora- és fürdőszoba használattal is. Cim a kiadóban.

B pi nino kapható Triskánál Cluj, Str. Sarguna No 14.

Román, német és heber grákat ad diplomás tanár. Cim a kiadóban

Teljes, kifogástalan egygatteres fűrészberezdes eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

Francia levelezést vállalok délelőtti órákban. — Ajánlatokat „Di Iome” jellegre a kiadó továbbít.

Vita- és levelezőgyorsírást olcsón tanítok. Cim a kiadóban

oooooooooooooooooooo

Most jelent meg

SIPOS DOMOKOS:

Vágtat a halál

a korán elhunyt erdélyi író posthumus versei. A versek elé Szentimrei Jenő írt részletes életrajzot.

Ára 70 lei

KAPHATÓ

AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYABAN
CLUJ

PANAMA Hölgyeim! PANAMA

megjött a panamám, a párisi és bécsi ujdonságok. Tarka panama nálam 250 L. darabja Férfi és női kalapokat 48 óra alatt formálók és alakítok a legújabb formákra. **gyári árak!**

CARMEN

KALAPÜZEM

PANAMA CLUJ CAL. VICTORIE 4. PANAMA

Tennisnadrág - Lei 540
I-a drill - Lei 3400
Trench-Coat - Lei 3400

Neumann M. Cluj
férfi- és fiuruha-áruháza Piața Unirii 14.

különlegesen berendezett

képkerepező, aranyozó

műhely. Oval, kerék és Bontó keretek minden méretben Somlyai Mihály Cluj, Str. és kivitelben Julia Maria 7.

